

Formació i orientació laboral

UF-2

UNITAT 8

LA PREVENCIÓ DE RISCOS LABORALS A L'EMPRESA

La prevenció de riscos laborals a l'empresa.

En aquesta unitat aprendrem:

1. Salut i treball. Cultura preventiva.

2. Els danys a la salut

3. Marc normatiu bàsic de la prevenció.

4. Els drets i deures en matèria preventiva.

Treball i Salut. La cultura preventiva

La transformació dels béns que hi ha a la naturalesa per obtenir un rendiment més bo d'aquests béns es coneix com a treball.

Aquest procés de transformació dels elements de la naturalesa requereix una activitat que unifiqui esforços, de manera que dóna lloc a la tecnificació, l'especialització i l'organització.

Aquests factors nous poden exigir capacitats noves de l'individu i es poden produir circumstàncies en què el descontrol amenaci la seva salut. Aquesta possibilitat de dany per a la salut rep el nom de perill.

Treball i Salut. La cultura preventiva

“L’absència de malaltia”

La salut segons la **OMS**

“Estat de benestar físic, mental i social
complet i no merament l’absència de malalties
o afeccions”

Treball i Salut. La cultura preventiva

Treball.

Hem de tenir en compte tres punts de vista en les diferències en la conceptualització del treball.

- El treball com a càstig
- El treball com una necessitat.
- El treball com a manera de desenvolupament de la persona.

Salut

També es pot abordar des de molts punts de vista:

■ Psíquic.	Somàtic.
■ Fisiològic	Polític.
■ Legal.	Social.
■ Etc...	

Podem afirmar que el treball té influència sobre la salut. La salut és necessària per treballar i el treball té efectes sobre la salut.

Treball i Salut. La cultura preventiva

Relació entre Treball i Salut

TREBALL			
SALUT		Positiu	Negatiu
	Positiva	•Estat de benestar •Tranquil·litat	•Insatisfacció laboral
	Negativa	•Malalties •Insatisfacció	•Incapacitat •Invalidesa

Treball i Salut. Conceptes bàsics

CONDICIONS DE TREBALL

- Les característiques de locals, equipaments i instal·lacions
- L'organització i l'ordenació del treball
- Les condicions medioambientals

RISCOS LABORALS

Qualsevol aspecte del treball que té la potencialitat de causar un dany

FACTORS DE RISC

És una especialitat mèdica enfocada a patologies derivades directament de l'entorn laboral.

SEGURETAT LABORAL

La seva funció és evitar els accidents de treball, prevenir els factors de risc i buscar l'origen dels accidents.

HIGIENE INDUSTRIAL

Es desenvolupa en l'ambient físic, al lloc de treball. És una disciplina de prevenció d'exposició a contaminants biològics i químics.

ERGONOMIA I PSICOLOGIA SOCIAL

L'ergonomia tracta d'evitar els efectes negatius en la salut derivats de les males condicions de treball.
La psicologia social actua sobre els factors psíquics i socials.

VIGILÀNCIA DE LA SALUT

És una especialitat mèdica enfocada a patologies derivades directament de l'entorn laboral.

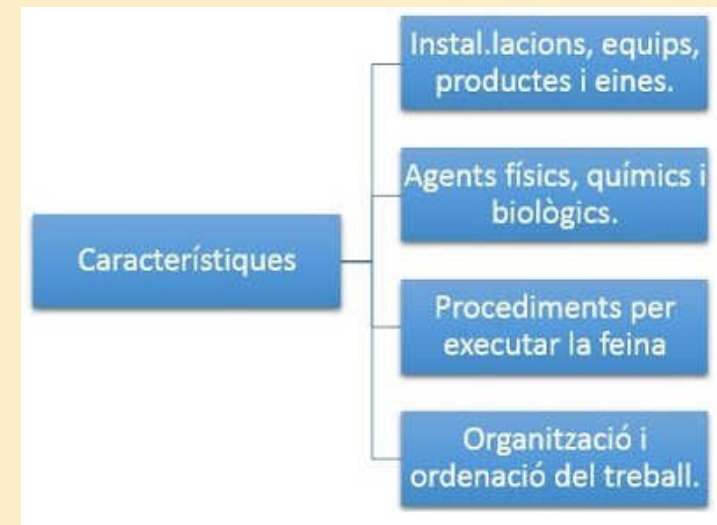
Treball i Salut. Condicions de treball

Condicció de treball: Qualsevol característica de l'activitat desenvolupada que tingui alguna influència sobre la salut de qui la fa.

Definició segons la Llei de prevenció de riscos laborals: [Article 4](#)

Concepte de perill, risc i factor de risc:

- Perill: Inherent a les coses, és una font de possible dany o lesió per a la salut.
- Risc: Probabilitat que es produeixi un dany i el risc laboral és la probabilitat que el treballador tingui un dany derivat del treball.
- Factor de risc: Situació potencial que pot causar danys per a la seguretat i salut dels treballadors.

Treball i Salut. La cultura preventiva

És el mitjà per aconseguir els objectius de l'acció preventiva i així es reconeix en [l'article 5](#) de la Llei 31/1995.

El concepte de cultura preventiva s'utilitza en el context de la seguretat i salut en el treball (SST) i es refereix a un conjunt d'usos, costums i coneixements destinats a prevenir els accidents laborals i les malalties professionals.

Els danys a la salut.

És clara la influència del treball sobre la salut; per tant, hem de veure quin tipus de patologia pot produir o afavorir.

Podem dividir la patologia laboral en dos grans grups:

- .- Les patologies específiques: en aquest grup el treball és la causa fonamental i necessària de la pèrdua de salut.
 - .- Malalties professionals
 - .- Accidents de treball.
- .- Les patologies inespecífiques: en aquest cas el treball és un factor que contribueix però que no precisament el fonamental.
 - .- Fatiga.
 - .- Estrès.
 - .- Envelliment prematur.
 - .- Síndrome d'esgotament professional.
 - .- Etc.

Els danys i la salut. L'accident de treball

Accident de treball: Tot succés anormal, no volgut ni desitjat, que es presenta de manera brusca i inesperada, tot i que normalment és evitable, interromp la continuïtat normal del treball i pot causar lesions a les persones. (DINS DEL DESENVOLUPAMENT DEL TREBALL!).

També es consideren accidents de treball els que ocorren:

- , - Anant o tornant de la feina.
- , - Conseqüència del desenvolupament de càrrecs electius de caràcter sindical.
- , - Conseqüència del desenvolupament de tasques en el compliment d'ordres de l'empresari o espontàniament.
- , - Conseqüència d'actes de salvament o de semblants en l'àmbit del treball.

[Accidents](#)

[Exemples d'accidents](#)

Els danys i la salut. La malaltia professional

Malaltia professional: la malaltia professional és el deteriorament lent i gradual de la salut del treballador, produït per una exposició crònica a situacions adverses, tant les produïdes per l'ambient en què es desenvolupa la feina com per la manera en què està organitzada.

Requisits per determinar quan és una malaltia professional:

- , - El treball ha de ser per compte aliè. +Autònoms.
- , - Quadre de malalties professionals.
- , - Ha d'haver-hi una relació causal entre l'exposició continuada a les condicions de treball nocives i els danys causats a la salut del treballador.

Enfermedades profesionales

Els danys i la salut. Patologies inespecífiques

Parlem de patologia inespecífica quan la pèrdua de la salut no és causada directament per l'ambient de treball, però ha aparegut o s'ha agreujat molt influïda pels elements de l'ambient de treball.

Estrès

Malalties
inespecífiques

Fatiga

Insatisfacció

Envelliment
prematur

El marc normatiu bàsic de la prevenció

La normativa més important en matèria de riscos laborals és la següent:

- La Constitució espanyola.
- L' Estatut dels treballadors.
- Tractat constitutiu de la Comunitat Econòmica Europea
- Convenis de l'OIT.
- Llei 31/1995, de prevenció de riscos laborals (LPRL)
- Els convenis col·lectius.

Els drets i deures en matèria preventiva

La Llei de prevenció de riscos laborals, en el capítol III, regula els drets i les obligacions en matèria de riscos laborals per als subjectes implicats. La responsabilitat màxima recau sobre els empresaris com a conseqüència del poder de direcció que tenen.:

Els drets i deures en matèria preventiva

■ a) Drets i obligacions dels treballadors

DRETS DELS TREBALLADORS

- Ser informats i consultats, i adopció de mesures.
- Equips de protecció individuals.
- Rebre formació teòrica i pràctica adequades.
- Interrompre i abandonar activitat i lloc de treball en cas de risc.
- Vigilància de l'estat de salut.
- Protecció específica de treballadors sensibles a determinats riscos.
- Protecció de treballadors temporals i dels de les ETT.

■ b) Obligacions dels empresaris

OBLIGACIONS DE L'EMPRESARI:

- Protegir els treballadors.
- Facilitar equip de treball i mitjans de protecció adequats.
- Informar, consultar i participar en l'acció preventiva.
- Formació teòrica i pràctica als treballadors.
- Mesures d'emergència i riscos greus.
- Vigilar la salut.
- Documents d'avaluació de riscos i resultats de controls.
- Coordinació entre empreses.
- Protegir menors i embarassades.

OBLIGACIONS DEL TREBALLADOR:

- Utilitzar correctament dispositius de seguretat.
- Informar al superior i treballadors designats per activitats de prevenció.
- Compliment d'obligacions.
- Cooperar per unes condicions segures.

Les responsabilitats i sancions

La promulgació de la Llei 31/1995, de 8 de novembre (LPRL), va ser un pas fonamental en la lluita del legislador per optimitzar les condicions de treball en les empreses, garantir el dret dels treballadors a la seguretat i salut laborals i posar fre a la sinistralitat.

Les infraccions es qualifiquen, segons el deure infringit i l'entitat del dret afectat, en tres nivells:

- Infraccions lleus: per exemple, no tenir prou net el lloc de treball o no comunicar a l'autoritat laboral competent l'obertura d'un centre de treball.
- Infraccions greus: per exemple, no fer les avaluacions de riscos o els reconeixements mèdics, o incomplir els drets d'informació, consulta i participació dels treballadors.
- Infraccions molt greus: per exemple, no complir les normes específiques en matèria de protecció de la seguretat i salut dels menors o incomplir el deure de confidencialitat en l'ús de les dades relatives a la vigilància de la salut dels treballadors

Les responsabilitats i sancions

També es pot incórrer en responsabilitats civils i penals

- ,- Responsabilitats civils: aquesta responsabilitat està regulada en el Codi civil (CC) i l'objectiu que té és compensar els danys i perjudicis que s'han ocasionat a les persones pel fet que altres persones han incomplert les obligacions que tenien.
- ,- Responsabilitats penals: aquesta responsabilitat està regulada en el Codi penal (CP) i l'objectiu que té és donar una tutela específica contra determinades conductes que atempten contra el dret dels treballadors a tenir una protecció eficaç en matèria de seguretat i salut laboral i que estan tipificades com a faltes o delictes.

Organismes públics de la prevenció

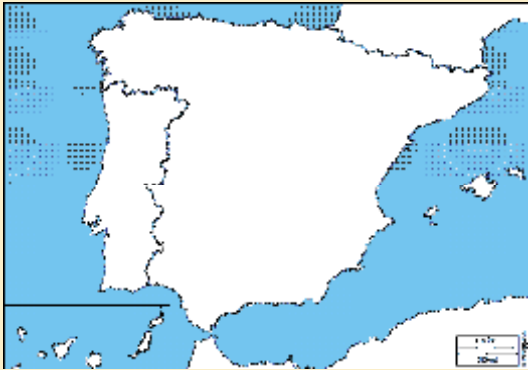
En l'àmbit internacional, tenim l'OIT (Organització Internacional del Treball). Els seus objectius principals són promoure els drets laborals, fomentar oportunitats d'ocupació dignes, millorar la protecció social i enfortir el diàleg en el tractament d'assumptes relacionats amb el treball.

En l'àmbit europeu, tenim l'Agència Europea per a la Seguretat i Salut en el Treball (European Agency for Safety and Health at Work). És un òrgan de la Unió Europea que té l'objectiu de fomentar la millora del medi de treball, protegir la salut i seguretat dels treballadors i proporcionar tota la informació científica, tècnica i econòmica d'utilitat en la protecció de la salut i la seguretat en el treball.

Organismes públics de la prevenció

En l'àmbit nacional, tenim els organismes següents:

Comissió Nacional de Seguretat i Salut en el Treball. És un òrgan col·legiat assessor de les administracions públiques en la formulació de les polítiques de prevenció, i participa en les matèries de seguretat i salut en el treball.

Institut Nacional de Seguretat i Higiene en el Treball (INSHT). És un òrgan tècnic autònom que depèn administrativament del Ministeri de Treball i Afers Socials, i que fa una feina molt important en assessorament, estudi i formació de la prevenció dels riscos laborals.

Inspecció de Treball i Seguretat Social. És l'òrgan tècnic que depèn del Ministeri de Treball i Afers Socials.

En l'àmbit autonòmic, i pel fet que les autonomies tenen atribuïdes funcions d'execució de la legislació preventiva tal com indica l'article 149.1.7 de la Constitució espanyola, trobem diferents tipus d'organismes. També tenim els Centres de Seguretat i Higiene de cada província dependents de l'INSHT.